

Asia: VN/1453/2025

Lausuntopyyntö pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Muu valtiollinen toimija, esimerkiksi virasto

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

1) Huomioita pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman taustalla olevista vaihtoehtoisista skenaarioista (suunnitelman luku 2)

Vaikka pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma ei tee strategisia valintoja, sen tapa esittää skenaarioita vaikuttaa siihen, miten tulevaisuuden kehityskulkuja hahmotetaan. Suunnitelma voi siten ohjata käsityksiä siitä, mitkä polut ovat realistisia tai toivottavia, vaikka se ei tätä eksplisiittisesti tee. Tämä on erityisen merkityksellistä tilanteessa, jossa perusskenaario (WEM) ja politiikkaskenaario (WAM) eivät näytä huomioivan kaikkia viimeaikaisia päätöksiä, jotka lisäävät päästöjä, kuten jakeluvaihtoehtojen heikentämistä tai polttoaineverotuksen kevennyksiä. Tällöin voi syntyä liian optimistinen kuva nykytoimien riittävydestä, mikä heikentää suunnitelman kykyä tukea kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa. Lisäksi vain yksi esitetyistä mallinnuksista johtaisi Suomen ilmastolain mukaiseen tavoitteeseen. On tärkeää tunnistaa, että myös skenaarioiden esittämistapa voi vaikuttaa päätöksenteon suuntaan – joko vahvistaen tai heikentäen ilmastotavoitteiden uskottavuutta ja ohjausvaikutusta.

2) Huomioita toimialakohtaisista etenemisvaihtoehdoista (suunnitelman luku 3)

Suunnitelmassa esitetyt toimialakohtaiset tarkastelut perustuvat perinteiseen sektorijakoon, joka on perusteltu ilmastolain ja kasvihuonekaasuinventaarion näkökulmasta. Kuitenkin ilmastopolitiikan kokonaisvaltaisen ohjausvaikutuksen kannalta olisi tärkeää tarkastella myös luonnonvarojen kulutuksen tasoa ja kehitystä. Suomen luonnonvarojen käyttö on EU:n korkein, ja sillä on merkittävä vaikutus sekä päästöihin että nieluihin (EEA 2025). Ilmastopolitiikan vaikuttavuuden ja johdonmukaisuuden kannalta olisi tärkeää, että pitkän aikavälin suunnitelmassa arvioitaisiin myös luonnonvarojen käytön kehitystä ja sen ohjauskeinoja. Tämä tukisi kestävyys siirtymän kokonaisvaltaista toteuttamista ja vahvistaisi suunnitelman strategista merkitystä.

Lähde: Finland | Country profiles | Europe's environment 2025 (EEA)

3) Huomioita kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien ja nieluja vahvistavien menetelmien kehitysnäkymistä (suunnitelman luku 4)

-

4) Puuttuuko suunnitelmassa kuvattujen kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien ja nieluja vahvistavien menetelmien joukosta joku keskeinen menetelmä (suunnitelman luku 4)?

-

5) Muita huomioita pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman luonnoksesta

Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma toimii tärkeänä tietopohjana tulevalle ilmastopolitiikalle, mutta sen ohjausvaikutus jää rajalliseksi. Tulevien hallitusten ilmastopoliittisen valmistelun tueksi olisi tärkeää, että suunnitelmassa määriteltäisiin selkeämmin, millaisia kehityspolkuja pidetään toivottavina ilmastovelvoitteiden saavuttamisen kannalta ja millaisia politiikkatoimia niiden toteuttaminen edellyttäisi. Suunnitelmaan voisi lisätä hallinnollis-poliittisten ohjauskeinojen yleisen esittelyn sekä esimerkkejä varten otettavista ohjauskeinoista, joilla ilmastolain tavoitteita voitaisiin edistää.

Ilman ohjaavaa vaikutusta suunnitelma voi jäädä passiiviseksi skenaarioiden esittelyksi, joka ei tue johdonmukaista ja pitkäjänteistä ilmastopolitiikkaa, vaikka ilmastolaki ja ilmastopolitiikan toimeenpano edellyttäisivät selkeämpiä valintoja ja ohjausta.

Alueellisen ilmastotyön ja ELY-keskusten (sekä tulevien Elinvoimakeskusten ja Lupa ja valvontaviraston) näkökulmasta olisi tärkeää, että pitkän aikavälin suunnitelma tarjoaisi selkeämmän näkymän siihen, millaisia kehityspolkuja valtio pitää toivottavina ilmastolain tavoitteiden toteuttamisessa ja millaisia ohjauskeinoja niiden tueksi on tarkoitus kehittää. Tämä tukisi myös alueellisten toimijoiden mahdollisuuksia suunnata omaa työtään pitkäjänteisesti ja johdonmukaisesti kansallisten tavoitteiden suuntaan.

Madekivi Olli
Varsinais-Suomen ELY

Lukkarinen Sonja
Varsinais-Suomen ELY